



Cyclamen coum



Foto: Harrie de Vries

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Cyclamen* is afgeleid van het Griekse woord *kuklos*, wat 'cirkel' of 'schijf' betekent, en verwijst naar de ronde, afgeplatte knol van de plant of naar de wijze waarop de bloemstelen na de bloei spiraalsgewijs naar de grond krullen om het zaad te begraven. De soortaanduiding *coum* verwijst waarschijnlijk naar Coa (of Quwê) in Cilicië in Oost-Turkije, een regio waar de plant veel voorkomt, en niet naar het eiland Kos in de Egeïsche Zee, waar de soort niet inheems is. De Nederlandse naam is *Kleine Cyclaaam* of *Oosters Alpenviooltje*.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com
Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com
Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl
Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Taxonomie

Cyclamen coum is een overblijvende, knolvormende plant die behoort tot de Primulaceae, de sleutelbloemfamilie. In het verleden is het geslacht *Cyclamen* soms ingedeeld geweest bij de Myrsinaceae, maar de Primulaceae is de meest geaccepteerde classificatie.

- Rijk: Plantae
- Orde: Ericales
- Familie: Primulaceae (Sleutelbloemfamilie)
- Geslacht: *Cyclamen*
- Soort: *C. coum*

Synoniemen

Een botanisch synoniem dat soms gebruikt wordt, is de naam die vroeger werd gegeven aan de populatie op de Krim: *Cyclamen kuznetzovii* Kotov & Czernova. Dit wordt tegenwoordig echter meestal beschouwd als een synoniem van *C. coum*. De ondersoorten en variëteiten, zoals *Cyclamen coum* subsp. *caucasicum* en *Cyclamen coum* var. *abchasicum* (nu soms als aparte soort *Cyclamen abchasicum* beschouwd), worden door sommige botanici gezien als taxonomische varianten in plaats van strikte synoniemen.

Variëteiten en cultivars

Cyclamen coum staat bekend om zijn grote variabiliteit in zowel bloemkleur als bladpatroon. Er zijn verschillende botanische vormen en benoemde cultivars beschikbaar, die vaak worden gegroepeerd op basis van hun uiterlijk:

- *C. coum* f. *albissimum*: Een vorm met zuiver witte bloemen en vaak uniforme, helder groene bladeren.
- *C. coum* f. *coum* Pewter Group: Een populaire selectie met zilverkleurig of 'tin'-kleurig blad dat geen of slechts vage groene patronen heeft. De bloemkleur varieert van wit tot dieproze. Deze selectie heeft de Royal Horticultural Society's Award of Garden Merit (AGM).
- *C. coum* 'Silver Leaf': Een algemene naam voor planten met opvallend zilvergrijs blad.
- *C. coum* 'Christmas Tree Pattern': Selecties waarbij de zilveren bladeren zijn voorzien van een opvallend groen patroon in de vorm van een kerstboom.
- Er zijn ook selecties op bloemkleur, variërend van wit, lichtroze tot diep magentaroze of purperrood. Botanische ondersoorten zijn onder andere *C. coum* subsp. *caucasicum*, die onderscheidende hartvormige en vaak grotere bladeren en bloemen heeft en in het oostelijke deel van het verspreidingsgebied voorkomt.

Familie

Cyclamen coum behoort tot de Primulaceae, de sleutelbloemfamilie. Binnen deze familie staat het geslacht *Cyclamen* bekend om zijn knolvormige groeiwijze en de omgeslagen bloemblaadjes (reflexe), waardoor de bloem op een kap of cycloampje lijkt.



Hoogte

Dit is een zeer kleine plant. De volwassen hoogte van *Cyclamen coum* is zeer bescheiden en bedraagt doorgaans slechts 5 tot 10 centimeter. De bladeren en bloemstelen zijn kort.

Bloemkleur

De bloemkleur is zeer variabel en omvat tinten van wit, verschillende gradaties van roze, tot diep magenta of purperrood. De bloembladen zijn rond en de bloemen hebben aan de basis een donkerder vlek, vaak met een klein wit of roze 'oog' daaronder.

Bladkleur

De bladeren zijn afgerond, niervormig tot hartvormig en het bladpatroon varieert enorm. Ze kunnen uniform donkergroen zijn, geheel zilverachtig, of zilverkleurig gemarmerd met een groen patroon. De bladeren zijn leerachtig en verschijnen in de herfst, waarna ze de hele winter groen blijven.

Bloeiperiode

Cyclamen coum is een winterbloeier en bloeit in de late winter tot het vroege voorjaar. De bloeiperiode ligt meestal tussen januari/februari en maart/april, vaak gelijktijdig met sneeuwkllokjes.

Standplaats

De ideale standplaats is in de halfschaduw tot schaduw, bijvoorbeeld onder bladverliezende bomen of struiken. De plant heeft een matig vruchtbare, humusrijke, goed gedraineerde grond nodig. Ze groeit van nature vaak op kalkrijke of lemige bodems. Ze verdraagt geen overmatige zomervocht en profiteert van droge omstandigheden tijdens de zomerse rustperiode van de knol.

Herkomst

De plant is inheems in een gebied rond de Zwarte Zee en het oostelijke Middellandse Zeegebied. Het verspreidingsgebied strekt zich uit van Bulgarije, via Noord-Turkije en de Kaukasus (Georgië, Armenië, Azerbeidzjan) tot aan de Krim en geïsoleerde populaties in het Middellandse Zeegebied, zoals in Noord-Israël en Libanon.

Soort gewas

Cyclamen coum is een knolgewas (*tuberous perennial*) dat wordt gebruikt als een wintergroene, bodembedekkende vaste plant. Het is een uitstekende verwilderingsplant voor in de bostuin of onderbeplanting van bomen.

Vermeerderingswijze

De plant kan worden vermeerderd door zaad of door deling van de knol. Vermeerdering door zaad is de meest voorkomende methode; de zaden worden vers gezaaid in het donker. De bloemstelen krullen na de bloei naar de grond, waar mieren de zaden verspreiden (myrmecochorie). De knollen kunnen voorzichtig worden gedeeld, maar dit is lastig en de plant verdraagt wortelverstoring slecht.

Klimaatzone

Cyclamen coum is een van de meest winterharde *Cyclamen*-soorten en is geschikt voor USDA hardheidszones 5 tot 8 (H5- H6). Ze is bestand tegen temperaturen tot ongeveer -20°C. De knollen moeten echter beschermd worden tegen wateroverlast in de winter.

Insecten

De bloemen worden bestoven door insecten, voornamelijk bijen, die vroeg in het jaar actief zijn. De verspreiding van het zaad wordt uitgevoerd door mieren en andere kleine dieren, die de kleverige laag rondom het zaad eten en het zaad zelf elders achterlaten. De plant is gevoelig voor de snuitkever en kan last hebben van grijze schimmel (*Botrytis*), vooral bij kweken onder glas. De knollen zijn giftig en worden daarom vaak met rust gelaten door muizen en eekhoorns.

Bronvermelding

https://en.wikipedia.org/wiki/Cyclamen_coum

<https://www.rhs.org.uk/plants/5135/cyclamen-coum/details>

<https://www.cyclamen.org/plants/species/cyclamen-coum/>

<https://www.rhs.org.uk/plants/cyclamen/growing-guide>

<https://www.sterkebollen.nl/cyclaam-voorjaar-cyclamen-coum.html>



Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Cyclamen</i> (cirkelvormige knol), <i>coum</i> (verwijst naar Cilicië, Oost-Turkije)
Taxonomie	<i>Familie:</i> Primulaceae, <i>Geslacht:</i> <i>Cyclamen</i> , <i>Soort:</i> <i>C. coum</i>
Synoniemen	<i>Cyclamen kuznetzovii</i>
Variëteiten en cultivars	<i>C. coum</i> f. <i>albissimum</i> , <i>C. coum</i> f. <i>coum</i> Pewter Group (AGM), <i>C. coum</i> 'Silver Leaf', <i>C. coum</i> 'Christmas Tree Pattern'
Familie	Primulaceae (Sleutelbloemfamilie)
Hoogte	5- 10 centimeter
Bloemkleur	Wit, diverse tinten roze tot diep magenta of purperrood, met donkere vlek aan de basis
Bladkleur	Donkergroen, vaak zilverkleurig of grijsgroen gemarmerd in diverse patronen
Bloeiperiode	Late winter tot vroeg voorjaar (januari/februari- maart/april)
Standplaats	Halfschaduw tot schaduw, humusrijke, goed gedraineerde, kalkrijke/lemige grond
Herkomst	Zwarte Zee regio en Oost-Middellandse Zeegebied (Bulgarije, Turkije, Kaukasus, Israël)
Soort gewas	Knolgewas (<i>tuberous perennial</i>), wintergroene bodembedekker
Vermeerderingswijze	Zaad (verwildering door mieren) en deling (moeilijk)
Klimaatzone	USDA zones 5-8 (zeer winterhard)
Insecten	Bestuiving door vroege bijen; zaadverspreiding door mieren; gevoelig voor snuitkever en slakken